

CĒSU NOVADA PAŠVALDĪBA

CĒSU 1.PAMATSKOLA

Reģ. Nr. 40900020235, Nodokļu maksātāja Reģ. Nr. 90000031048

Juridiskā adrese: Raunas iela 4, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101

Faktiskā adrese: Gaujas iela 17, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101

Tālrunis: 64120439; e-pasts: cesis1sk@cesis.edu.lv

<https://cesu1pamatskola.anazana.com>

APSTIPRINU

Cēsu 1. pamatskolas direktore

A.Avena

2023. gada 1.septembrī

Cēsu 1. pamatskola
AUDZINĀŠANAS DARBA
PROGRAMMA

Saturs

Ievads.....	3
Audzināšanas darbu reglamentējošie dokumenti.....	3
Audzināšanas darbu reglamentējošie dokumenti izglītības iestādē.....	4
Cēsu 1. pamatskolas misija, vīzija un vērtības.....	4
Cēsu 1.pamatskolas audzināšanas darba prioritātes 2023-2026.....	4
Audzināšanas darba mērķis un tā sasniegšanai izvirzītie uzdevumi.....	6
Audzināšanas darba pamatprincipi.....	6
Klases audzināšanas darba plāns, klases stundu ieteicamās tēmas	7
Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni.....	31

Ievads

Cēsu 1. pamatskolas audzināšanas darba programma ir reglamentējošs dokuments, kas nosaka izglītības iestādes audzināšanas darba mērķus un uzdevumus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs un klases audzinātājs savā darbā ar izglītojamiem.

Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēta izglītības procesa neatņemama sastāvdaļa, izglītojamā vispusīgas, tajā skaitā tikumiskās, attīstības veicināšana un attieksmju veidošana. Audzināšana ir virzīta uz sociālās un kultūras pieredzes ieguvī, izglītojamo emocionālā intelekta attīstību un pašregulāciju, vērtību sistēmas veidošanos un tikumu izkopšanu attiecību veidošanai, sadarbībai, pilsoniski atbildīgai un veiksmīgai dzīvei sabiedrībā. Audzināšana ir cieši saistīta ar pašaudzināšanu.

Sekmīgs audzināšanas process ir vienots, pēctecīgs, nepārtraukts un daudzveidīgs, īstenojams sadarbojoties izglītojamiem, viņu likumiskajiem pārstāvjiem, pedagogiem, atbalsta personālam un citiem izglītības iestādes darbiniekiem. Audzināšanas process mērķtiecīgi tiek realizēts mācību stundās, klases audzinātāja stundās, ārpusstundu nodarbībās, starpbrīžos, interešu izglītības programmās, dažādos izglītības iestādes organizētajos pasākumos un projektos (izglītības iestādē un ārpus tās), ikdienas sadzīves situācijās.

Audzināšanas darbu reglamentējošie dokumenti

Cēsu 1. pamatskolas audzināšanas darba programma ir veidota, pamatojoties uz audzināšanas darbu reglamentējošiem dokumentiem:

1. Izglītības likums (29.10.1998.);
2. Bērnu tiesību aizsardzības likums (19.06.1998.);
3. Konvencija par bērnu tiesībām (20.11.1989.);
4. MK 15.07.2016. noteikumi Nr. 480 "Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība";
5. MK 27.11.2018. noteikumi Nr.747 "Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem";
6. MK 22.08.2023. noteikumi Nr. 747 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos";
7. MK 01.02.2011. noteikumi Nr. 89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”;
8. MK 10.08.2021. noteikumi Nr. 528 "Vispārējās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa un eksaminācijas centru profesionālās kvalifikācijas ieguves organizēšanai obligāti nepieciešamā dokumentācija”;
9. Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam

10. Cēsu novada izglītības stratēģija 2022-2027

Audzināšanas darbu reglamentējošie dokumenti izglītības iestādē

1. Cēsu 1.pamatskolas nolikums;
2. Cēsu 1.pamatskolas Attīstības plāns 2021-2024
3. Cēsu 1.pamatskolas audzināšanas darba prioritārie uzdevumi 2023-2026
4. Cēsu 1.pamatskolas audzināšanas darba programma;
5. Cēsu 1.pamatskolas audzināšanas darba plāns mācību gadam;
6. Cēsu 1.pamatskolas iekšējās kārtības noteikumi;
7. Cēsu 1.pamatskolas drošības noteikumi (izglītojamajiem);
8. Klašu audzinātāju dokumentācija;
9. Interesu izglītības programmas;
10. Karjeras izglītības programma

Cēsu 1.pamatskolas misija, vīzija un vērtības

Skolas misija

Veidot izziņas procesus veicinošu mācību vidi, kura sniedz atbalstu katra skolēna personības līdzsvarotai attīstībai.

Skolas vīzija

Skola ar dzīvu un gaišu muzikālu dvēseli, siltām un sirsnīgām savstarpējām attiecībām, zinātkāriem un laimīgiem bērniem, dzīvespriecīgiem un erudītiem skolotājiem, pozitīvi noskaņotiem un atbalstošiem vecākiem; savos skolēnos un skolotājos iegulda vislabāko, nesamierinās ar viduvējību; skola ar tradīcijām, kas dod pievienoto vērtību.

Skolas vērtības

Cilvēks. Sadarbība. Radošums. Drošība.

Cēsu 1.pamatskolas audzināšanas darba prioritārie uzdevumi

2023-2026

2023./2024.mācību gads	2024./2025.mācību gads	2025./2026.mācību gads
Veicināt izglītojamo emocionālo labbūtību skolā <ul style="list-style-type: none">Izmantot digitālo atbalsta rīku EMU:Skola, lai sekotu skolēnu emocionālajām vajadzībām skolā un	Stiprināt izglītojamo iesaisti Dziesmu svētku tradīciju saglabāšanā un latviešu tautas kultūras vērtību izzināšanā <ul style="list-style-type: none">Nodrošināt izglītojamajiem iespēju piedalīties skolas muzikālajos kolektīvos	Nodrošināt atbalstu izglītojamo personības attīstībai un izaugsmei <ul style="list-style-type: none">Mērķtiecīgi organizēt karjeras izglītības pasākumus.Veicināt izglītojamo atbildību par

<p>sniegtu nepieciešamo atbalstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piedalīties sociālajā projektā #Neklusē, lai samazinātu mobinga līmeni skolā. • Mērķtiecīgi izmantot sociāli emocionālās mācīšanās metodiku ikdienas darbā ar skolēniem. • Īstenot sadarbības pasākumus ar izglītojamiem un viņu vecākiem. • Iesaistīt izglītojamos pasākumu organizēšanā un atbalstīt jauniešu iniciatīvas. 	<p>(koros, ansambļos, pūtēju orķestrī, tautisko deju kolektīvā).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iepazīstināt izglītojamos ar dziesmu svētku vēsturi. • Piedalīties dziesmu svētku skatēs. • Organizēt muzikālo kolektīvu koncertus. • Atbalstīt izglītojamo iesaistīšanos dziesmu svētku norises pasākumos. 	<p>savu mācību darbu un ieguldījumu savā izaugsme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atbalstīt skolēnu pašpārvaldes darbu un jauniešu iniciatīvas.
<p>SR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iesaistoties sociālajā projektā #Neklusē, veicināta izglītojamo sociāli emocionālo prasmju attīstība un mazinātas vienaudžu savstarpējās vardarbības izpausmes izglītības iestādē. • Izglītojamie veido aktīvu dzīves pozīciju iesaistoties pasākumos, kas veicina sabiedrības un vides ilgtspēju. 	<p>SR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iesaistot izglītojamos Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku kustībā, nodrošināta iespēja katram izglītojamam daudzveidīgi mākslinieciski izpausties, piedalīties kultūras mantojuma un vērtību apguvē un kultūrvides veidošanā, nodrošinot tautas nemateriālā mantojuma un Dziesmusvētku tradīciju pārmantojamību un pēctecību. 	<p>SR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iesaistot izglītojamos daudzveidīgos karjeras izglītības pasākumos, veicināta izpratne par dažādām profesijām, iegūtas zināšanas par prasmēm, kas palīdzēs gūt panākumus turpmākā karjerā un informāciju par prasmēm, kas vēl nepieciešams uzlabot un pilnveidot nākotnē. • Paaugstinājusies izglītojamo atbildība par savu mācību darbu, par ko liecina ikdienas mācību sasniegumu rezultāti. • Izglītojamie veido aktīvu dzīves pozīciju, plānojot, organizējot un

		piedaloties izglītības iestādes dzīves norisēs.
--	--	---

Audzināšanas darba mērķis un tā sasniegšanai izvirzītie uzdevumi

Audzināšanas darba mērķis ir nodrošināt iespēju katram izglītojamam kļūt par krietnu cilvēku, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij un Latvijas Republikas Satversmei.

Audzināšanas darba mērķa sasniegšanai izvirzītie uzdevumi:

1. sekmēt klases audzinātāju, atbalsta komandas speciālistu, karjeras konsultanta un izglītojamo, viņu vecāku/ bērnu likumisko pārstāvju sadarbību;
2. sekmēt pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi un nodrošināt metodisko atbalstu audzināšanas darbā;
3. veicināt un īstenot izglītības iestādes audzināšanas darba formu dažādību (izglītības iestādes tradīcijas, pasākumi, tās apkārtnē, vide, sadarbības partneru iesaistīšana, iniciatīva “Latvijas skolas soma”, dalība projektos u.c.);
4. izkopt izglītojamiem būtiskākos tikumus - atbildību, centību, drosmi, godīgumu, gudrību, laipnību, līdzciētību, mērenību, savaldību, solidaritāti, taisnīgumu, toleranci;
5. veicināt izglītojamā izpratni, atbildīgu attieksmi un rīcību, kas apliecina tādas vērtības kā dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda, Latvijas valsts;
6. pilnveidot izglītojamo saskarsmes un sociālās sadarbības un līdzdarbības prasmes, attīstīt spēju adaptēties un integrēties mainīgajā sociālajā vidē, apgūt prasmes sarunāties, saprasties un sadarboties sociālās grupās;
7. attīstīt izglītojamiem caurviju prasmes: kritisko domāšanu un problēmrisināšanu; jaunradi un uzņēmējspējas; pašvadītu mācīšanos; pilsonisko līdzdalību; sadarbību; digitālo pratību;
8. attīstīt izglītojamo prasmi kļūt par lietpratīgu savas personības veidotāju., pilnveidot izpratni par sociālās un ētiskās kompetences nozīmi un nepieciešamību pašattīstībā, socializācijā un karjeras izaugsmei.

Audzināšanas darba pamatprincipi

1. **Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība**- audzināšanas jautājumu risināšanā iesaistītās visas ieinteresētās puses: pedagogi un izglītības darbinieki, skolēni, vecāki, ģimene, valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sabiedrība.
2. **Sistemātiskums** - nodrošināta audzināšanas darba sistēma un attīstība.
3. **Nepārtrauktība un pēctecība** audzināšanas darba īstenošanā un mērķu sasniegšanā.

4. **Ilgtspēja**- izglītības lēmumu pamatotība un līdzsvarota attīstība.
5. **Vienotība un veselums** - audzināšanas darbība ir īstenojama vienotā izglītības procesā.
6. **Atvērtība** informācijai un dialogam, sadarbībai un inovācijām.

Klases audzināšanas darba plāns, klases stundu ieteicamās tēmas

Klases audzinātājs, ņemot vērā izglītojamo vajadzības, skolas audzināšanas darba programmu un darba plānu, kā arī valsts izvirzītās prioritātes, izstrādā savu audzināšanas darba plānu, kurā ietver:

- klases stundas;
- skolēnu izpēti;
- skolotāju, skolēnu un vecāku sadarbību;
- klases pasākumus.

Klases audzinātāju stundu plāns tiek veidots 35 klases stundām (1.klasei – 34 stundas, 9. klasei - 33 stundas), ņemot vērā klases vajadzības, klases audzinātājs izvēlas nepieciešamo stundu skaitu tematu apguvei, klases stundās izmantojamās metodes un paņēmienus. Klases stundas klases audzinātājs pēc nepieciešamības stundas var plānot kā organizatoriskās, gatavojoties dažādiem pasākumiem (noformējums, priekšnesumu sagatavošana u.c.). Klases stundu laikā var būt organizēti pasākumi, tikšanās visām klasēm kopā vai atsevišķām klašu grupām, kas atbilst pasākumu tematiskajām grupām. Audzināšanas temati tiek aplūkoti arī vairāku mācību priekšmetu stundās, tādējādi klases audzinātājam ieteicams sadarboties ar attiecīgā mācību priekšmeta skolotāju; Klases audzināšanas stundu tematiskai plānošanai ieteicams izmantot 2016. gadā Valsts izglītības satura centra izstrādātos metodisko materiālus “Ieteikumi Klases stundu programmas īstenošanai” un „Klases stundu programmas paraugs”, kurā klases stundām ieteiktas šādas darba tēmas:

1. Sevis izzināšana un pilnveidošana.
2. Piederība valstij.
3. Pilsoniskā līdzdalība.
4. Karjeras izvēle.
5. Veselība un vide.
6. Drošība.
7. Garīgās veselības veicināšana.

1. Sevis izzināšana un pilnveidošana

Pamatojums:

Izglītojamo personības pilnveidošanā nepieciešams pievērst uzmanību viņu individualitātes fiziskās, psihiskās un sociālās attīstības līdzsvarotībai, atbildībai par savu rīcību, pozitīva, adekvāta paštēla un pašvērtējuma veidošanai. Šie audzināšanas

aspekti veicina ikviena cilvēka iekšējo harmoniju un pozitīvu pašizjūtu, īpaši jau 21.gadsimta sabiedrībā, kas balstīta uz spēju vispusīgi pilnveidoties, iejusties jaunos apstākļos, pieņemt sev labvēlīgus izaicinājumus un izprast konkurences būtību. Ir svarīgi jautājumi, uz kuriem izglītojamie vēlas saņemt atbildes:

“**Kas es esmu?**”- izglītojamais vērtē sevi un vidi, apzinās vērtības, tā veidojot savu individualitāti. Izglītojamais apzinās sevi kā pasaules daļu, uztver sevi kultūras vidē, iemācās izprast un pieņemt sabiedrībā pastāvošās vērtības un kļūst par kultūras cilvēku.

“**Kas man jādara?**”- izglītojamais apzinās savu rīcību un spēj par to atbildēt.

Mērķis: Sniegt atbalstu izglītojamam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Uzdevumi: Radīt izglītojamam iespēju:

- izprast pašam sevi, apzināties savas attieksmes un rīcību;
- iegūt pieredzi, kā veidot pašam savu dzīvi, attiecības ar sevi un citiem;
- attīstīt pašapziņu;
- domāt un rīkoties patstāvīgi, uzņemoties atbildību par savu rīcību.

1. – 3. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Atpazīst savas emocijas un pārdzīvojumus, mācās izzināt cēloņus un nosaukt tos vārdos; saskata atšķirības starp emocijām un savu rīcību. Analizē savas spējas valdīt par sevi, savaldīties (atbilstoši sava vecuma psiholoģiskajām īpatnībām). • Vēro sevi, domā par sakarībām, kādas veidojas starp domām, jūtām, rīcību, mācās kontrolēt sevi un savu uzvedību. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Vērtē savu un citu rīcību, raksturojot to kā labu vai sliktu, un pamato savu vērtējumu. • Prot pastāstīt par savām izjūtām situācijās, kad saņēmis un kad to sniedzis. mīlestību, rūpes, piedošanu.
2.	Mērķtiecība Zinātkāre	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, ka ir interesanti kaut ko jaunu uzzināt un mācīšanās sagādā prieku. Apzinās savas spējas un prasmes, kas ļauj sasniegt nodomāto. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un ar piemēriem ilustrē to, ka cilvēka ētisko rīcību var noteikt prāts, jūtas un gribasspēks. • Prot izvēlēties pieklājīgu uzvedību konkrētā situācijā. <u>Ētika</u>

			<ul style="list-style-type: none"> • Mācās attīstīt savas morālās jūtas. • Mācās attīstīt savu sirdsapziņu un dzīvot saskaņā ar to.
3.	Savstarpējās attiecības	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās analizēt un saprast savstarpējās attiecības, uz klausīt un sadarboties ar klasesbiedriem un skolotājiem. • Izprot atšķirības starp saskarsmi reālā vidē un virtuālajā vidē. • Mācās būt pieklājīgs un ievēro pozitīvas uzvedības noteikumus klasē, skolā un ārpus tās. • Prot atvainoties un mācās piedot. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Novērtē dalīšanās prieku (prot dalīties ar citiem). • Saprot, ka katrai rīcībai ir sekas. <u>Ētika</u> • Apzinās tikumiskas saskarsmes vērtību. • Zina pieklājīgas uzvedības normas. • Prot ievērot saskarsmes normas. • Ir motivēts izvēlēties pieklājīgas uzvedības normas mājās, skolā, uz ielas, sabiedrībā.
4.	Konfliktu risināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās konflikta esamību, konflikta situācijas un mācās tās izprast. • Mācās uz klausīt atšķirīgu viedokli konfliktā un vērtēt savu attieksmi pret to un radušās emocijas. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās īpašības, kas veicina labvēlīgu saskarsmi. <u>Ētika</u> <ul style="list-style-type: none"> • Mācās veidot pozitīvas, jēgpilnas attiecības.
5.	Ētiskās vērtības	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt savstarpēju palīdzību un pateikties. • Mācās saskatīt un novērtēt labo ikvienā. • Mācās izprast un ikdienā ievērot taisnīgumu, godīgumu un veidot darba tikumu. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot palīdzības nozīmi, ir izpalīdzīgs. • Attīsta pozitīvu pieeju dzīvei (optimismu). • Prot nosaukt un pamatot sev nozīmīgas tikumiskās īpašības. <u>Ētika</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina tikumiskās pamatvērtības (labais, dzīvība) un tikumus. • Zina un pazīst tikumu un morāles darbību ģimenē, klasē, skolā. • Ir motivēts rīkoties saskaņā ar tikumiskajām vērtībām. • Mācās saprast saistību starp tikumiskas rīcības mērķi, rīcību un ideāliem. • Attīsta pozitīvu attieksmi pret dzīvi. • Zina objektīvi nozīmīgās tikumiskās īpašības (labestība,

			godīgums, patiesums, līdzjūtība, taisnīgums).
--	--	--	---

4. – 6. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	<ul style="list-style-type: none"> Mācās apzināties savu individualitāti, analizē savas rakstura īpašības, saskatot pozitīvo un negatīvo sevī. Novērtē, kā risināt savas problēmas, un mācās ar tām tikt galā. Analizē savas emocijas un mācās apzināties cēloņus, kas tās izraisa. Saskata kopsakarības starp emocijām un savu rīcību. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> Apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem. Spēj iejusties citu cilvēku situācijā un apzinās, ka cita cilvēka rīcību nosaka viņu vērtības, uzskati, pārliecība. Izmantojot savu pieredzi un mākslas tēlus, prot izskaidrot solidaritātes un izpalīdzības nozīmi cilvēku attiecībās.
2.	Mērķtiecība. Zinātkāre	<ul style="list-style-type: none"> Apzinās mērķtiecīgas darbības soļus un secību, lai paveiktu to, ko uzņemies. Izprot, kur nepieciešama pieaugušo palīdzība un atbalsts. Veido pārliecību, ka uzzināt ko jaunu ir interesanti un mācīšanās var sagādāt prieku. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> Novērtē ģimeni, mājas, dzimteni kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē. Prot raksturot dažādas emocijas un izprot savas iespējas ietekmēt citu cilvēku emocijas.
3.	Savstarpējās attiecības	<ul style="list-style-type: none"> Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, sapratni un draudzīgumu. Izprot pozitīvas komunikācijas nepieciešamību virtuālajā saziņas vidē. Apzinās savas prasmes izbeigt strīdu un panākt vienošanos, neaizskarot un neaizvainojot citus. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> Ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs attieksmē pret visiem grupas biedriem. Prot ar toleranci izturēties pret atšķirīgām vērtībām, uzskatiem, pārliecību.
4.	Konfliktu risināšana	<ul style="list-style-type: none"> Izprot konflikta cēloņus, novērtē savu lomu un rīcību konfliktā. Mācās mierīgi un toleranti paust savu viedokli konfliktā un meklēt kopīgu risinājumu. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> Izprot nesaskaņu cēloņus. Novērtē pieklājīgas uzvedības nozīmi sadarbības veicināšanā.
5.	Ētiskās vērtības	<ul style="list-style-type: none"> Mācās izvīrēt reālus un pozitīvus mērķus. 	<u>Sociālās zinības</u>

		<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ikdienā ievēro taisnīgumu, godīgumu un darba tikuma nepieciešamību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saikni starp rīcību un sekām, pauž savu tikumisko izvēli. • Prot paskaidrot, balstoties uz personisko pieredzi, kas ir ētiskais ideāls, kāda rīcība ir tikumiska un kāda netikumiska (iekšējie, ārējie faktori), kas ir sirdsapziņa.
--	--	---	--

7. – 9. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo sevī. Novērtē savus panākumus un neveiksmes. • Apzinās savas emocijas un mācās tās mērķtiecīgi vadīt. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Pazīst un raksturo iekšējās un ārējās kontroles mehānismus, kuri nosaka cilvēka rīcību un attiecības. • Izprot dažādu emociju un stresa cēloņus; zina, kā pārvarēt negatīvas emocijas un stresu, kā rīkoties psiholoģiskas krīzes gadījumos. • Pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā. • Raksturo cilvēka iekšējo pasauli kā sirdsapziņas, prāta un jūtu kopumu. • Zina par garīgās pilnveidošanās dažādiem ceļiem.
2.	Mērķtiecība. Zinātkāre	<ul style="list-style-type: none"> • Apzināti savu darbību virza mērķu sasniegšanai. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē pieņemtā lēmuma īstenošanas sekas un pieņem lēmumu darbībai. • Prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mijsakarību izpratni.

3.	Savstarpējās attiecības	<ul style="list-style-type: none"> • Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcilvēkiem. • Prot analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē, apzinās atbildību un zina likuma normas (normatīvajos dokumentos noteikto atbildību). • Attīsta empātijas spējas. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams, atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties. • Respektē cilvēka dzīvības vērtību. • Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus.
4.	Konfliktu risināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt konflikta situācijas un toleranti izvērtēt pretējās puses viedokli. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas ceļu, saskaņojot abu konfliktējošo pušu viedokļus. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ir iecietīgs pret atšķirīgo. • Pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklausa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai. • Prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus. • Zina par konfliktu veidiem un prot piedāvāt savu konflikta risināšanas ceļu.
5.	Ētiskās vērtības	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. • Apzinās savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā (LR Satversmes preambula). 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Pauž savu tikumisko izvēli, to pamatojot. • Prot pastāstīt par pastāvīgo ētisko vērtību pasaulē un raksturot universālās ētiskās vērtības. • Prot paskaidrot, kas ir gribas brīvība un kā personisko izvēli ietekmē personiski pieņemtas ētiskās vērtības.

2. Piederība valstij

Pamatojums:

Būtisku politisko, ekonomisko un sociālo pārmaiņu laikā indivīdam jāspēj tikt galā ar ikdienas dzīves izvirzītajām prasībām. Ir nepieciešamas prasmes, kuras veicina saskarsmi un sazināšanos ar citiem cilvēkiem. Arvien biežāk tiek akcentēta tādu prasmju izkopšana kā tolerance pret atšķirīgo, empātija (spēja iejusties un saprast citu cilvēku rīcību dažādās dzīves situācijās), efektīva komunikācija, darbība komandā, prasme risināt konfliktus. Prasmes ir cieši saistītas ar attieksmi, tādējādi attieksme pret citiem veido piederības izjūtu ģimenei, skolai, sabiedrībai, iejūtību pret otru cilvēku,

savstarpēju cieņu, morāles normu ievērošanu, atbildību un vēlēšanos dot savu ieguldījumu klases un skolas dzīvē. Tie ir pirmie soļi ceļā uz valstiskās piederības izjūtas veidošanu.

Dzīvojot multikulturālajā vidē, Latvijas sabiedrībā īpašu nozīmi iegūst piederības izjūtas veicināšana valstij. Ir ļoti svarīgi gan ģimenē, gan skolā un sabiedrībā kopumā veicināt nacionālo pašapziņu, interesi par savas ģimenes, dzimtas, pilsētas, novada, valsts vēsturi un kultūras mantojumu.

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Uzdevumi:

- veidot pozitīvas attiecības starp ģimenes locekļiem, klases un skolasbiedriem;
- attīstīt iniciatīvu, prasmi uzņemties pienākumus un būt atbildīgam par to izpildi;
- apgūt prasmes sadarboties ar vienaudžiem un dažādu paaudžu cilvēkiem;
- izprast un respektēt citu cilvēku atšķirības un vajadzības;
- stiprināt patriotismu, lojalitāti un piederību skolai, novadam, pilsētai, valstij.

1.– 3. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Ģimene un dzimta	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot radniecības pakāpes un rūpējas par ģimenes locekļiem. • Apzinās atbildību un pienākumus ģimenē. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina skolēna tiesības un pienākumus un skolas iekšējās kārtības noteikumus. <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par ģimenes, dzimtas vietas nozīmi savā dzīvē un valstī. <u>Ētika</u> <ul style="list-style-type: none"> • Sāk apzināt pienākumu kā vērtību.
2.	Piederība novadam/ pilsētai	<ul style="list-style-type: none"> • Zina sava novada/pilsētas atrašanās vietu Latvijas kartē, kultūrvēsturiskajā novadā. • Ir iepazinis kultūrvēsturiskos un dabas objektus novadā/pilsētā. • Ir iepazinis ievērojamākos vietējās kopienas cilvēkus un tradīcijas. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par Latvijas galvaspilsētu, sava novada centru, savu pilsētu vai pagastu. <u>Dabaszinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prot atšķirt pilsētā (ciematā) dabas objektus un cilvēka radītus objektus.
3.	Valstiskā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas vietu Eiropas kartē. 	<u>Sociālās zinības</u>

		<ul style="list-style-type: none"> • Zina nozīmīgākos Latvijas valsts svētkus (11. un 18.novembris, 4.maijs) un iesaistās to svinēšanā. • Prot cieņpilni izturēties pret valsts simboliem (zina himnu, pazīst karogu un ģerboni) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pazīst savu novada/pilsētas un Latvijas simbolus. • Pazīst Latvijas simbolus, zina to lietojumu, zina valsts svētkus un to atzīmēšanas tradīcijas. <p><u>Dabaszinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parāda Latviju kartē un raksturo tās atrašanās vietu. <p><u>Mūzika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzied no galvas Latvijas Valsts himnu.
4.	Nacionālā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Zina savas tautas un latviešu tautas tradīcijas un saulgriežu svinamos svētkus. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iepazīst latviešu tautas tradīcijas un folkloru, kā arī citu tautu tradīcijas, salīdzina tās, meklējot kopīgo un atšķirīgo. <u>Latviešu valoda</u> • Ir prieksstats par latviešu tautas garīgās kultūras vērtībām.
5.	Multikulturāla vide	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, ka Latvijā dzīvo dažādas etniskās piederības cilvēki. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka cilvēki ir dažādi, un ar piemēriem no savas pieredzes prot to ilustrēt. • Mācās salīdzināt, kas ir kopīgs un kas atšķirīgs dažādiem cilvēkiem. <p><u>Ētika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pieņem otra cilvēka citādību.

4.– 6. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Ģimene un dzimta	<ul style="list-style-type: none"> • Veido savas dzimtas koku. • Apzinās ģimeni kā vērtību. Ir informēti par dažādiem ģimenes attiecību modeļiem. Prot pastāstīt par tradīcijām ģimenē. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ir dažādas ģimenes, un apzinās ģimenes vērtību. • Novērtē ģimeni, mājas kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē. Latvijas vēsture • Izprot, ka paša un ģimenes vēsture ir saistīta ar Latvijas vēsturi un tās notikumiem.

			<ul style="list-style-type: none"> • Ir pieredze veidot dzimtas koku.
2.	Piederība novadam/ pilsētai	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas kultūrvēsturiskos novadus, to īpatnības, tradīcijas. • Ir interese par sava novada/pilsētas vēstures un ievērojamu personību dzīves gājuma izziņāšanu. • Zina savas skolas absolventus un novadniekus – zināmus cilvēkus novadā un valstī. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem. <p><u>Latvijas vēsture</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina savas tuvākās apkārtnes nozīmīgākos vēstures notikumus.
3.	Valstiskā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un svin Latvijas valsts svētkus, zina piemiņas un atceres dienas, cieņpilni izturas pret valsts simboliem. • Zina ievērojamus Latvijas cilvēkus – sportistus, kultūras darbiniekus, politiķus utt., ar ko valsts lepojas un kuri nes Latvijas vārdu pasaulē. • Izprot Brīvības cīnītāju lomu Latvijas neatkarības radīšanā, atjaunošanā un nostiprināšanā. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas valsts simbolus kā saikni starp nācijas pagātņi un tagadni. <p><u>Latvijas vēsture</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atpazīst Latvijas ievērojamākās vēsturiskās personas. • Raksturo Latvijas valsts simbolus (karogs, himna, ģerbonis). • Saskata Latvijas valsts svētku un atceres dienu vēsturisko nozīmi.
4.	Nacionālā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Zina latviešu tautas kultūras mantojuma galvenās bagātības un simbolus (Dziesmu un deju svētku tradīcija, Dainu skapis, Gaismas pils u.c.). • Iesaistās kultūras vērtību apzināšanā, apgūšanā un saglabāšanā. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina nozīmīgākās kultūras jomas (sadzīve, nodarbošanās veids, izglītība, reliģija, māksla, literatūra, folklorā, etnogrāfija). <p><u>Latvijas vēsture</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir motivēts izziņāt tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļu izcelsmi un vēsturi. • Saskata Latvijas valsts simbolu saistību ar notikumiem Latvijas vēsturē. <p><u>Literatūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības.
5.	Multikulturāla vide	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu nacionālo identitāti un citu tautību cilvēku esamību Latvijā. • Izprot un respektē kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijas. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot salīdzināt un saskatīt dažādu tautu kopīgās un atšķirīgās iezīmes, to izpausmes paražās un tradīcijās. • Zina nozīmīgākās kultūras jomas (sadzīve, nodarbošanās veidi, izglītība, reliģija,

			<p>māksla, literatūra, folklorā, etnogrāfija), kas raksturo katru tautu. <u>Latvijas vēsture</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot, kā Latvijas vēstures notikumi ir ietekmējuši sabiedrības attīstību, kā veidojusies paša dzīve. • Saskata dažādu kultūru mijiedarbību tuvākajā apkārtnē. • Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu tautu un kultūru mijiedarbības rezultāts.
--	--	--	--

7.– 9. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Ģimene un dzimta	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot attiecību veidošanu ģimenē. • Apzinās ģimenes un tuvinieku atbalsta nozīmīgumu un savu lomu ģimenē. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. • Raksturo savas ģimenes ētiskās vērtības un novērtē ģimenes ieguldījumu savas personības veidošanā.
2.	Piederība novadam/ pilsētai	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot lokālpatriotisma ideju un iedzīvina to savā attieksmē pret dzimto vietu, novadu, pilsētu. • Ir iepazinies ar Cēsu pils muzeja kultūrvēsturiskām bagātībām, prot tās izmantot. 	<p><u>Latvijas vēsture</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Saskata kultūrvēsturisko objektu nozīmi vēstures apgūvē. <p><u>Latviešu valoda un literatūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības. <u>Mūzika</u> • Izprot latviešu mūzikas kultūrvēsturiskās tradīcijas.
3.	Valstiskā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi. • Izprot piemiņas un atceres dienu jēgu un nozīmi, prot svinēt valsts svētkus • Zina nacionāla mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas (Mazpulki, Jaunsardze, Skauti un Gaidas, u.c.) un ir iepazinis to darbību. • Apzinās Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos, prot godināt kritušos cīnītājus un viņu piemiņu. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs. • Sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos. • Zina Latvijas valsts simbolus. <p><u>Literatūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par saulgriežiem un gadskārtām latviešu tautas tradīcijās. <p><u>Latvijas vēsture</u></p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Izprot vēsturiskos apstākļus un procesus, kuru rezultātā radās apstākļi Latvijas valsts dibināšanai, t.sk. latviešu strēlniekus kā Latvijas tautas vēstures vērtību, Latvijas valsts veidošanās un Brīvības cīņu nozīmīgumu un savstarpējo saistību ar Eiropas un pasaules vēstures notikumiem.
4.	Nacionālā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ar cieņu izturas pret nacionālās kultūras vērtībām. Ir vēlme tās saglabāt un popularizēt. 	<u>Latvijas vēsture</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot latviešu tautas veidošanās priekšnosacījums un apstākļus. • Argumentē, kāpēc ir svarīgi saglabāt, kopt un aizsargāt kultūrvēsturiskos pieminekļus.
5.	Multikulturāla vide	<ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par cilvēkiem, kuri dzīvo Latvijā un kuriem ir atšķirīga āriene, reliģiskā un etniskā piederība. • Izprot un ievēro LR Satversmē nostiprinātās vērtības: cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene (LR Satversmes preambula). 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prot pastāstīt par pastāvīgajām ētiskajām vērtībām pasaulē un raksturot universālās ētiskās vērtības: labestību, godīgumu, taisnīgumu, iecietību, līdzietību, uzticību, brīvību un pietāti pret dzīvību, patiesumu, draudzību, mīlestību, solidaritāti, cieņu. • Ir iecietīgi pret atšķirīgo (izņemot gadījumus, ja tiek aizskarta personības un sabiedrības drošība). Izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārlicība. • Ir tolerants pret mazākuma viedokli. • Zina Latvijas Republikas Satversmes nozīmi demokrātiskā sabiedrībā un paskaidro, uz kādām vērtībām tā balstīta. <u>Latvijas vēsture</u> • Ar toleranci uzklausa atšķirīgus argumentētus vēstures skaidrojumus.

3. Pilsoniskā līdzdalība

Pamatojums:

Sabiedrības ilgtspējīgās attīstības nodrošināšanā pilsoniskā līdzdalība ir tas izšķirošais priekšnosacījums, kurš ikkatram sabiedrības indivīdam palīdz kļūt līdzatbildīgam par apkārtējiem procesiem, būt proaktīvam sabiedrisko un politisko notikumu veidotājam. Ilgtspējīga attīstība nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai. Attīstības izglītība jeb globālā izglītība veicina informētību un izpratni par to, kā notikumi pasaulē ietekmē indivīdu un kopienu dzīvi un kā mēs varam ietekmēt to, kas notiek pasaulē.

Pilsoniskā līdzdalība ir sabiedrības indivīda motivēta iesaistīšanās pieejamo resursu ietvaros politiskajās, sociālekonomiskajās un kultūras procesos vietējā, reģionālajā, nacionālā un starptautiskā līmenī, lai demokrātiskā veidā mērķtiecīgi risinātu kopīgus sabiedrībā pastāvošus izaicinājumus, ietekmētu sabiedrisko kārtību, uzlabotu dzīves kvalitāti, tādējādi apmierinot savas vajadzības un pašrealizējot savu pilsonisko pozīciju.

Šobrīd arvien skaidrāk jāapzinās pasaules vienotība, mācoties izmantot tās sniegtās iespējas, bet nepazaudējot individualitāti un būtiskas, vēsturiski radušās tradīcijas un kultūrvērtības. Apzinoties piederību savai tautai un valstij, vienlaikus veidojama toleranta attieksme pret citādo sev līdzās, citu tautu etniskiem, reliģiskiem vai kultūras jautājumiem un priekšstatiem. Multikulturāla vide, multikulturāla sabiedrība - tie ir jēdzieni, kuri arvien vairāk ienāk mūsu ikdienā, palielinot cilvēktiesību ievērošanas aspekta nozīmi savstarpējās attiecībās, saskarsmē. Dzīve demokrātijā nozīmē aktīvu sabiedrības dzīvi, pilsoņu līdzdalību un līdzatbildību par savas dzīves laiku un telpu. Pilsonisko tikumu apgūšana sākas ģimenē un pilnveidojama skolā (īpaši skolēnu pašpārvaldē un nevalstiskās organizācijās).

Mērķis:

Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Uzdevumi:

- apgūt prasmes iesaistīties daudzveidīgā sabiedriskajā darbībā un veidot priekšstatus par pilsoniskās līdzdalības iespējām;
- veidot izpratni par savām un citu tiesībām un pienākumiem un to ievērošanu;
- analizēt savu pieredzi un attīstīt kritisko spriestspēju par sabiedriskajiem procesiem, veidot tolerantu attieksmi pret citādo sev līdzās;
- attīstīt prasmes, atbildību un pilnveidot kompetences ilgtspējīgas attīstības jautājumos.

1. – 3. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Tiesības un pienākumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zina savas pamattiesības un pamatpienākumus ģimenē un skolā. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina skolēna tiesības un pienākumus, kas jāveic ikdienā (ģimenē, skolā).
2.	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Ir izpalīdzīgs un draudzīgs. • Atbilstoši savam vecumam iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā, klases iekšējās kārtības noteikumu izstrādē. • Izsaka savu viedokli, uzklausa un respektē klasesbiedru viedokli. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot atbildības jēdzienu. • Prot formulēt un paust savu viedokli. • Ir gatavs uzklaust citu domas. • Izprot izpalīdzības nozīmi.
3.	Ilgspējīga attīstība	<ul style="list-style-type: none"> • Izvērtē atšķirību starp vēlmēm un vajadzībām. • Izvērtē cilvēku rīcības ietekmi uz vidi. • Rūpējas par vides sakopšanu tuvākajā apkārtnē. • Izvērtē resursu patēriņu un iespējas tos taupīt (piemēram, pārtika, ūdens, elektrība). 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu saistību ar vidi un atbildību par to. • Atšķir veselībai un videi draudzīgu un nedraudzīgu rīcību. • Apzinās, ka var piedalīties lēmumu pieņemšanā un to īstenošanā ģimenē, klasē, skolā. • Prot atšķirt vēlmes no vajadzībām. <u>Dabaszinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās cilvēka saimnieciskās darbības izraisītās pārmaiņas dabā. • Cenšas taupīgi izmantot ūdeni un citus dabas resursus. <u>Mājturība un tehnoloģijas</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot mājās izmantojamo resursu taupīšanas nepieciešamību, saprot, ka pārtikas produkti jālieto ekonomiski.

4. – 6. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Tiesības un pienākumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi dokumenti nosaka cilvēka tiesības un pienākumus. • Izprot un ievēro pienākumu un tiesību vienotību. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp tiesībām, pienākumiem un atbildību.
2.	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Sāk iepazīt veidus, kā var piedalīties skolas dzīves organizēšanā. Iepazīst skolēnu pašpārvaldes darbību un iespējas. • Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. Ir gatavs 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot līdzdalības nozīmi skolas pašpārvaldes darbībā, lai uzlabotu skolas vidi. • Atzīst un respektē tiesības uz atšķirīgiem uzskatiem.

		<p>uzņemties iniciatīvu un sadarboties.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret atšķirīgu viedokli. • Prot rast kompromisa risinājumu. • Ir gatavs uzņemties atbildību. 	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtē sadarbības priekšrocības. • Prot argumentēt savu viedokli.
3.	Ilgtspējīga attīstība	<ul style="list-style-type: none"> • Prot šķirot atkritumus un ievēro to ikdienā. • Piedalās talkās, akcijās u.c. pasākumos vides aizsargāšanā. • Izprot atbalsta nepieciešamību mazāk aizsargātiem un grūtībās nonākušiem (gan dzīvām būtnēm, gan cilvēkiem). • Izprot, kas ir pārtikas drošība - tās pieejamība un veselīgs uzturs. • Pēta dažādu mājāsaimniecībā izmantojamo resursu patēriņu, sagatavo priekšlikumus resursu ilgtspējīgam patēriņam 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina veselīga uztura pamatprincipus. • Izprot cilvēku, institūciju un valstu sadarbības nozīmi tīras vides uzturēšanā. • Atšķir cilvēka galvenās ekonomiskās vajadzības un sociālās vajadzības. • Zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti. <u>Mājturība un tehnoloģijas</u> • Izprot ekonomiskās saimniekošanas nozīmi cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanā un vides saudzēšanā. • Zina, ka sadzīves atkritumu pārstrāde un sadzīves ķīmisko līdzekļu saprātīga lietošana saudzē vidi. • Saskata likumsakarības starp galvenajiem mājāsaimniecībā izmantojamajiem resursiem un to taupīšanas nepieciešamību.

7. – 9. klase

Nr	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Demokrātijas būtība un nozīme	<ul style="list-style-type: none"> • Zina Latvijas valsts pārvaldes struktūru. • Zina Latvijas Republikas Satversmes nozīmi, īpaši Satversmes Preambulā noteiktās vērtības. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot demokrātiskas valsts un sabiedrības pamatprincipus. • Zina lēmējvaras, izpildvaras, tiesu varas institūcijas Latvijā.
2.	Tiesības un pienākumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, izprot un ievēro savas tiesības un pienākumus. • Ar cieņu un izpratni izturas pret citu cilvēku tiesībām. 	<p><u>Sociālās zinības</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot tiesības un pienākumus demokrātiskā valstī.

3.	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pilsoniskās līdzdalības nozīmi, dažādību un iespējas. • Zina par savām iespējām Eiropas Savienībā. • Prot strādāt komandā, formulējot kopīgu viedokli. • Uzņemas atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs. • Prot argumentēti aizstāvēt savu viedokli, ar cieņu izturoties pret citu viedokļiem. • Apzinās dažādu skolēnu interešu grupu veidošanos un ietekmi uz klasesbiedru savstarpējām attiecībām un klases saliedētību. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ir apguvis demokrātiskas pilsoniskās līdzdalības prasmes. • Prot veidot tolerantu attieksmi pret atšķirīgām kultūrām un atšķirīgo sabiedrībā kopumā. • Spēj formulēt savu viedokli, piedāvājot problēmas risinājumu un uzklausot citu viedokli. • Ir apguvis publiskās uzstāšanās prasmes. • Zina par Eiropas Savienības izveidi un tās darbības virzieniem. <u>Latvijas vēsture</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts. <u>Pasaules vēsture</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina Eiropas Savienības pamatvērtības.
4.	Brīvprātīgais darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Zina brīvprātīgā darba būtību. • Apzinās brīvprātīgā darba nozīmi personības veidošanā, savas karjeras un sabiedrības izaugsmē. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina, kas ir altruisms, un izprot tā nozīmi.
5.	Ilgtspējīga attīstība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas vietu globālajā pasaulē. • Izprot globalizācijas plusus un mīnus. • Izprot globālās pasaules drošībasjautājumus un klimata pārmaiņu jautājumus. • Izprot masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, spēj izmantot dažādus informācijas avotus. • Zina iedzīvotāju skaitu pasaulē, izprot iedzīvotāju migrācijas veidus un sekas. • Izprot sabiedrības daudzveidību. 	<u>Sociālās zinības</u> <ul style="list-style-type: none"> • Izprot globalizācijas jautājumus, tās izpausmes Latvijā un pasaulē. <u>Mājturība un tehnoloģijas</u> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās iespējas sabiedrības ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai. <u>Ģeogrāfija</u> <ul style="list-style-type: none"> • Zina iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados. • Izprot citu etnisko grupu ieguldījumu Latvijas attīstībā. • Izprot dabas katastrofu ietekmi uz cilvēka dzīves apstākļiem.

4. Karjeras izvēle

Pamatojums:

Karjeras izvēle ir atkarīga no indivīda personības īpašībām, interesēm, iespējām, iegūtās izglītības un sociāli ekonomiskās vides.

Karjeras izvēles jautājumi ir būtiski gan bērniem un jauniešiem, gan arī viņu ģimenēm. Izglītības procesā karjeras atbalsta sistēmai ir jābūt tādai, kura palīdzētu skolēniem izprast un izzināt savas intereses un spējas, kā arī darba tirgus tendences un prasības, apgūt un attīstīt karjeras vadības prasmes. Šim darbam jābūt mērķtiecīgi

organizētam visus skolas gadus, tāpēc klases stundās tiek aktualizēti karjeras izvēles jautājumi.

Svarīgi, lai skolēni pēc iespējas agrāk saņemtu informāciju un padomus, kas dotu viņiem iespēju pamatoti izvēlēties pašu vēlmēm un spējām noderīgu turpmākās izglītības un darba dzīves virzienu. Skolotāja uzdevums ir ne tikai palīdzēt skolēniem attīstīt savu personību, t.i., veidot pašapziņu, iemācīties izprast pašam sevi, novērtēt savu pieredzi, sasniegumus, personiskās īpašības, stiprās un vājās puses, bet arī izpētīt dažādas karjeras veidošanas iespējas, rosinot skolēnus pieņemt svarīgus lēmumus savai dzīvei. Vēlēšanās realizēt sev svarīgus nākotnes plānus veicinās skolēnu motivāciju mācīties.

Mērķis:

Sekmēt skolēnos izpratni par izglītības lomu cilvēka dzīvē un veicināt mērķtiecīgu karjeras izvēli.

Uzdevumi:

- apzināties mācību, darba un saturīga brīvā laika pavadīšanas nozīmi karjeras izvēles procesā;
- veidot prasmi salīdzināt un samērot personiskos sasniegumus un īpašības ar tiem nosacījumiem, kas nepieciešami tālākai izglītības turpināšanai un savas karjeras veidošanai;
- attīstīt prasmes, kas nepieciešamas savas karjeras attīstības plānošanā, lai sekmīgi konkurētu darba tirgū.

1. – 3. klase

Nr	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. • Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.
2.	Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki. Mana sapņu profesija	<ul style="list-style-type: none"> • Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.
3.	Dienas režīms	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
4.	Mācības - skolēna darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā. • Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.
5.	Karjeras vīzija	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

4. – 6. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Es un mani dotumi	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
2.	Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. • Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem.
3.	Brīvais laiks un tā izmantošana	<ul style="list-style-type: none"> • Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko.
4.	Mācīšanās prasmes un sasniegumi	<ul style="list-style-type: none"> • Mācās dokumentēt savus sasniegumus. • Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.
5.	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. • Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. • Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī.
6.	Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē	<ul style="list-style-type: none"> • Izkopj savu valodas kultūru. • Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.

7. – 9. klase

Nr .	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums	<ul style="list-style-type: none"> • Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. • Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. • Novērtē savu sasniegumu rezultātus.
2.	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības . • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.
3.	Izglītības vērtība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību.

		<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.
4.	Profesiju daudzveidīgā pasaule	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu.
5.	Individuālā karjeras plāna izveide	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).

5. Veselība un vide

Pamatojums:

Viens no efektīvākiem veidiem, kā pasargāt savu veselību un nenodarīt kaitējumu apkārtējai videi, apzinoties savas rīcības riskus un sekas, ir zināšanas.

Skola līdztekus ģimenei un sabiedrībai ir atbildīga par jaunās paaudzes veselību. Tādējādi skolai ir jāiesaistās veselības veicināšanas un primārās profilakses darbā. Primārās profilakses mērķis ir cilvēka rakstura, gribas, attieksmes un dzīves prasmju veidošana, lai kritiskā dzīves situācijā viņš spētu izdarīt izvēli par labu veselībai, būtu gatavs risināt problēmas un pieņemt atbildīgus lēmumus. Nozīmīgi ir preventīvie pasākumi dažādu atkarību (smēķēšana, alkohola un narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu lietošana, datoratkarība u.c.) profilaksei.

Bērnam un jauniešiem ir nepieciešams izprast pārmaiņas, kas notiek ar viņu, mainoties vecumam, un ievērot nosacījumus, kas ir veselīga dzīvesveida pamatā (uzturs, fiziskās aktivitātes, pozitīvas emocijas un attieksmes u.c.). Būtiska ir sevis kā vides sastāvdaļas apzināšanās, kad indivīds uzņemas pienākumus un rūpes par vides sakārtošanu, saglabāšanu, veidošanu.

Mērķis:

Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Uzdevumi:

- iegūt augstu pašapziņu un pozitīvu pašnovērtējumu (justies labi “savā ādā”, prast rūpēties par sevi un savu ķermeni);
- apgūt iemaņas un prasmes, kas palīdzētu pieņemt atbildīgus lēmumus savai fiziskai, psihiskai un sociālai attīstībai;
- atbilstoši rīkoties ar atkarību izraisošo vielu (tabaka, alkohols, narkotiskās, psihotropās, kā arī jaunās psihoaktīvās vielas u.c.) lietošanu saistītās situācijās vai

nonākot saskarē ar atkarību izraisošiem procesiem (azartspēles, jaunās tehnoloģijas u.c.);

- veidot pozitīvu attieksmi pret apkārtējo vidi.

1. – 3. klase

Nr	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Uztura ietekme uz skolēna darbaspējām un sekmēm mācībās	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās un spēj novērtēt uztura nozīmi sava organisma attīstībā un augšanā. Ir prasme ievērot un pielietot gūtās atziņas ikdienā.
2.	Sakarība starp uzturu un veselību. Uzturs kā riska faktors dažādu slimību attīstībā (zobu kariess, avitaminoze, aptaukošanās, sirds un asinsvadu slimības u.c.)	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādas slimības var izraisīt nepiemērots uzturs un kāds uzturs jālieto slimību profilaksē. • Ir prasme analizēt un novērtēt savu ikdienas uzturu mājās un skolā un veikt atbilstošu izvēli. Zina, kādu galveno informāciju atspoguļo uz pārtikas produktu iesaiņojumiem. Ir prasmes izdarīt nepieciešamās izmaiņas uztura izvēlē atbilstoši dažādiem apstākļiem un savai individualitātei.
3.	Veselīgu ēšanas paradumu veidošana	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot veselīgu ēšanas paradumu būtību, nozīmi un nepieciešamību. Spēj novērtēt savus ēšanas ieradumus. • Apzinās, ka ēšanas ieradumi ir izvēles rezultāts, kas atkarīgs no katra paša lēmuma. Ir prasmes atbilstoši savam vecumam pieņemt saprātīgus lēmumus savas veselības nostiprināšanā.
4.	Fiziskās aktivitātes kā veselības pamats	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās fizisko aktivitāšu nozīmi veselības saglabāšanā. • Veidojas motivēta nepieciešamība piedalīties dažādās fiziskajās nodarbībās skolā un ārpus skolas.
5.	Veselīga vide	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. • Ir iemaņas izvairīties no ilgstošas uzturēšanās veselībai nevēlamā vidē (piesmēķētas telpas, automašīnu tuvumā u.c.). • Veidojas pozitīva attieksme pret apkārtējo vidi. • Apzinās, ka ikviens var būt līdzdalīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājās, pilsētā, ciemā utt.
6.	Datoratkarība un citi atkarību izraisošie procesi. To izraisošie faktori	<ul style="list-style-type: none"> • Ir priekšstats par datoratkarību, citiem atkarību izraisošiem procesiem un bīstamību, ko tie nodara. • Atbilstoši savam vecumam izprot un apzinās pamatnoteikumu nozīmīgumu, strādājot ar datoru, citām jaunajām tehnoloģijām.

4. – 6. klase

Nr	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Personīgā higiēna. Rūpes par ārējo izskatu	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās personīgās higiēnas nozīmi gan savas veselības uzturēšanā, gan savstarpējā saskarsmē, izprot tās ievērošanas nepieciešamību.

		<ul style="list-style-type: none"> • Izprot jēdzienu „personīgā higiēna”, zina, kādas darbības tās ietvaros nepieciešams veikt. • Prot izvēlēties piemērotus apavus, apģērbu un kosmētikas līdzekļus. • Veido paradumu rūpēties par savu ārējo izskatu.
2.	Sakopta apkārtējā vide un pašapkalpošanās prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot veselīgas, drošas un sakoptas dzīves un darba vides nozīmīgumu, nosacījumus un pasākumus, kurus veicot var samazināt vai izvairīties no veselības apdraudējumiem. • Veido motivētu nepieciešamību, paradumu uzturēt ap sevi sakoptu vidi un rūpēties par tās sakārtošanu.
3.	Ārējās vides ietekme uz cilvēka veselību	<ul style="list-style-type: none"> • Var nosaukt un atpazīst ārējos faktorus, kuri var ietekmēt cilvēka veselību (troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, insekti u.c.). • Apzinās rīcību, kāda nepieciešama ārējo faktoru mazināšanai vai novēršanai.
4.	Dienas režīms. Veselību ietekmējošu paradumu veidošanās	<ul style="list-style-type: none"> • Prot atpazīt, nosaukt un raksturot ikdienas situācijas, kas ietekmē cilvēka veselību (ilgstoša atrašanās pie datora, nepietiekams laiks miegam, ēšanas režīms u.c.). • Prot atpazīt neveselīgu uzvedību un rīcību. • Ievēro un apzinās neveselīgu vidi sev apkārt. • Spēj saprātīgi un lietderīgi plānot laiku dienas darbiem un atpūtai.

7.- 9. klase

Nr	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība (dažādas pārvērtības manā ķermenī, jaunas sajūtas un izjūtas). Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot fiziskās (primāro un sekundāro dzimuma pazīmju veidošanās), psihiskās, emocionālās izmaiņas savā organismā un ir gatavs tās pieņemt. • Veidojas nepieciešamība un ir prasmes ievērot higiēnas normas. • Apzinās raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes vecumā un spēj adekvāti rīkoties. • Spēj izprast emociju izpausmes savos vienaudžos. Spēj sevi novērtēt un pozitīvi ietekmēt savu veselību.
2.	Ar dzimuma piederību saistītās rakstura, uzvedības iezīmes. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu. Atbildība savstarpējās attiecībās, t.sk. dzimumattiecībās	<ul style="list-style-type: none"> • Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu dzimumu un pretējo dzimumu. • Apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes un prot respektēt pretējā dzimuma atšķirības. Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem sievišķība un vīrišķība. • Spēj atbilstoši izvērtēt sava rakstura iezīmes dzimuma piederības kontekstā. • Apzinās savu seksualitāti kā neatņemamu personības attīstības sastāvdaļu, izprot jēdzienu par atbildību savstarpējās attiecībās un dzimumattiecībās.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ir informēts par jauniešiem piemērotām un pieejamām kontracepcijas metodēm.
3.	Dažādu jūtu izpausmes veidi (verbālie un neverbālie), to izvērtēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes, kam ir svarīga nozīme attiecību veidošanā. • Ir izpratne par dažādām jūtu paušanas iespējām. • Spēj savaldīt savas jūtas, prot tās paust, neaizvainojot citus. Izprot, spēj pieņemt un cienīt citu paustās jūtas.
4.	Narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās atkarību izraisošo vielu lietošanas cēloņus, motīvus un sekas, kā arī ir prasmes uzlabot savu emocionālo stāvokli, neizmantojot sev un citiem kaitīgus paņēmienus. • Ir izpratne par medikamentu lietošanas noteikumiem. • Ir izpratne par jauno psihoaktīvo vielu (zāļu maisījumi, vīraki u.c.) lietošanas negatīvo ietekmi uz veselību. • Ir prasme izvērtēt dažādas situācijas un pieņemt veselībai pozitīvus lēmumus. • Spēj pretoties negatīvam psiholoģiskam spiedienam. Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā. • Izprot alkohola un tabakas reklāmas būtību. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu (pasīvā smēķēšana u.c.).
5.	Azartspēļu atkarība. Datorspēļu atkarība. Interneta atkarība	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot šo atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un fizisko veselību. Ir prasme atteikties no nevēlama piedāvājuma. • Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības.
6.	Veselīga vide	<ul style="list-style-type: none"> • Zina vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. Izvēlas sev labvēlīgu un veselībai nekaitīgu vidi. • Saprot, ka ikviens var būt līdzdalīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājās, pilsētā, ciemā utt.

6. Drošība

Pamatojums:

Drošības jautājumu apgaves uzdevumi ir palīdzēt bērniem un jauniešiem izprast to nozīmi savas un citu veselības un dzīvības saglabāšanā. Šo tēmu apguvē būtiskākais ir neaprobežoties tikai ar noteikumu zināšanu, bet gan veicināt noteikumu ievērošanu, to izpratni un attieksmes maiņu pret iegūto zināšanu pielietošanu praksē.

Tēma „Drošība” ietver drošības jautājumus dažādās sadzīves un ekstremālās situācijās - drošību ikdienā, satiksmes drošību, elektrodrošību, ugunsdrošību, gāzes drošību, drošību uz ūdens, rīcību dabas stihijās un citās ekstremālās situācijās, personīgo drošību un aizsardzību pret vardarbību.

Mērķis:

Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Uzdevumi:

- rosināt izpratni par drošību dažādās situācijās;
- attīstīt prasmes novērtēt drošību un rīkoties dažādās situācijās;
- sekmēt skolēnu atbildību lēmumu pieņemšanā savas un līdzcilvēku drošības nodrošināšanā.

1. – 3. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
Satiksmes drošība		
1.	Ceļš uz skolu	<ul style="list-style-type: none">• Prot izvēlēties drošāko maršrutu no mājām līdz skolai un atpakaļ. Pārvietojas pa izvēlēto ceļu un šķērsro ielu savas mājas, skolas tuvumā atbilstoši ceļu satiksmes drošības noteikumiem.
2.	Gājējs, transportlīdzekļa vadītājs, pasažieris. Sabiedriskais transports un pieturas	<ul style="list-style-type: none">• Pārzina transporta līdzekļu veidus.• Prot ievērot atbilstošos uzvedības noteikumus sabiedriskajos un personiskajos transporta līdzekļos.• Prot pareizi iekāpt transporta līdzeklī un izkāpt no tā. Izprot vadītāju un brīdinājuma signālu nozīmi gājējiem.
3.	Satiksmes regulēšana ar luksoforu un ceļazīmēm	<ul style="list-style-type: none">• Prot šķērsot ielu regulējamā vai neregulējamā krustojumā, ceļu un dzelzceļu.• Pazīst nozīmīgākās ceļa zīmes un apzīmējumus.• Orientējas transportlīdzekļu braukšanas virzienos pa ielām un ceļiem, to paredzamajos manevros.
4.	Satiksmes negadījumi un to cēloņi	<ul style="list-style-type: none">• Spēj novērtēt bīstamas situācijas un prot atbilstoši rīkoties tajās, prot lietot gaismas atstarotājus.
5.	Velosipēds	<ul style="list-style-type: none">• Zina un ievēro nosacījumus braukšanai ar velosipēdu, prot izvēlēties un izmanto drošāko atļauto ceļu.
Drošība ekstremālās situācijās		
1.	Dabas katastrofas: vētra, plūdi, negaiss u.c.	<ul style="list-style-type: none">• Zina, kā atbilstoši uzvesties negaisa, vētras un plūdu u.c. negadījumos. Apzinās radīto postījumu sekas.• Prot izsaukt palīdzību un neapjukt, lai palīdzētu sev un citiem.
2.	Ūdens	<ul style="list-style-type: none">• Apzinās un ievēro drošības noteikumus ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā.
3.	Karsti un auksti laika apstākļi	<ul style="list-style-type: none">• Apzinās drošības noteikumus karstos un aukstos laika apstākļos.
4.	Elektroierīces	<ul style="list-style-type: none">• Izprot dažādu elektroierīču funkcijas. Lietojot elektroierīces, prot ievērot drošības noteikumus un

		lietošanas instrukcijas. Apzinās elektrodrošības noteikumu neievērošanas sekas.
5.	Pirotehnika	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pirotehnikas bīstamību un zina, ka to bērni nedrīkst lietot.
6.	Ugunsdrošība	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, kādu postu var radīt neuzmanīga rīcība ar uguni. Zina, kur uguni izmanto sadzīvē, un ievēro ugunsdrošības zīmes. Prot novērtēt uguns bīstamību un atbilstoši rīkoties. • Nededzina kūlu un sadzīves atkritumus.
7.	Rīcība nelaiemes gadījumā. Drošības dienesti	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās, kādu palīdzību var sniegt dažādi drošības dienesti. Prot izsaukt drošības dienestus un raksturot notikušo. • Zina, kādos gadījumos nepieciešama evakuācija un kā rīkoties.
8.	Skolas evakuācijas plāns	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kur skolā atrodas evakuācijas plāns un kā rīkoties trausmes gadījumā.
9.	Nevēlami svešinieki	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūst drošības pasākumus, kas jāievēro, ja mājās un uz ielas atrodas viens. Prot rīkoties un izvairīties no nepatīkamām situācijām, ja parādās nevēlami svešinieki, t.sk. dzīvnieki. • Prot meklēt palīdzību, ja nokļūst nepatīkamā situācijā.

4. – 6. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
Satiksmes drošība		
1.	Satiksmes noteikumi gājējiem un pasažieriem	<ul style="list-style-type: none"> • Prot ievērot pasažieru drošības noteikumus un pienākumus dažādos sabiedriskajos transportlīdzekļos. • Ievēro uzvedības noteikumus stacijā un autoostā, sabiedrisko transportlīdzekļu pieturās.
2.	Transporta līdzekļi	<ul style="list-style-type: none"> • Prot raksturot transportlīdzekļus. Izprot transportlīdzekļa jaudu, kustības mobilitāti, bremzēšanas attālumu. • Nepakļauj sevi un citus briesmām, bojājot transporta līdzekļus un apdraudot to kustību.
3.	Velosipēdists kā satiksmes dalībnieks un velosipēda uzturēšana braukšanas kārtībā	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, izprot un ievēro praksē velosipēda vadītāja noteikumus, droši iesaistoties satiksmē ar velosipēdu. • Prot noteikt velosipēda tehniskās daļas un raksturot to nozīmi. • Nodrošina savu un velosipēda pamanāmību uz ielas vai ceļa.
4.	Rīcība ceļa satiksmes negadījumos	<ul style="list-style-type: none"> • Prot atbilstoši rīkoties un meklēt palīdzību nelaiemes gadījumos.

Drošība ekstremālās situācijās		
1.	Drošība ekstremālās situācijās un evakuācija.	<ul style="list-style-type: none"> • Prot adekvāti rīkoties un rast nepieciešamo palīdzību dabas katastrofu gadījumos, izsaucot atbildīgo institūciju pārstāvjus. • Prot atbilstoši rīkoties trauksmes laikā • Rīkojas saskaņā ar evakuācijas plānu.
2.	Ūdens	<ul style="list-style-type: none"> • Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā.
3.	Ugunsdrošība	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un ievēro ugunsdrošības noteikumus • Prot rīkoties un zina, kur meklēt palīdzību nelaiemes gadījumos.
4.	Pirotehnika	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt pirotehnikas bīstamību un apzinās nepareizas rīcības sekas.
5.	Bīstamie atradumi (lādiņi, ķīmiskās vielas, medikamenti, šļirces u.c.).	<ul style="list-style-type: none"> • Prot rīkoties, konstatējot bīstamos atradumus, un apzinās nepareizas rīcības sekas.

7. – 9. klase

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
Satiksmes drošība		
1.	Satiksmes dalībnieka atbildība	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā.
2.	Motorizētie transportlīdzekļi	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kurus transportlīdzekļus un ar kādiem nosacījumiem var vadīt pusaudžu vecumā. • Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. • Pieņem atbildīgus lēmumus arī sarežģītās satiksmes situācijās uz ceļa.
Drošība ekstremālās situācijās		
1.	Ugunsdrošība	<ul style="list-style-type: none"> • Ievēro ugunsdrošības noteikumus un spēj ietekmēt citus saprātīgai rīcībai saskarē ar uguni.
2.	Civilā aizsardzība. Evakuācija	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pareizi rīkoties evakuāciju (skolā un citās sabiedriskās vietās) gadījumos. Nerada situācijas, kurās nepieciešama evakuācija (viltus trauksmes, zvani utt.), un apzinās atbildību.
3.	Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās	<ul style="list-style-type: none"> • Prot novērtēt situāciju masu pasākumos un sabiedriskās vietās un atbilstoši tai rīkoties.
4.	Pašaizsardzība	<ul style="list-style-type: none"> • Prot sargāt savu personisko mantu. Prot atbilstoši rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība.
5.	Pirotehnika	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, ka ir sertificēta pirotehnika, kuru jālieto atbilstoši instrukcijām, nepakļaujot sevi un citus briesmām.
6.	Pirmā palīdzība nelaiemes gadījumos	<ul style="list-style-type: none"> • Prot pareizi rīkoties dažādos nelaiemes gadījumos, pasargājot sevi un citus no tiem. • Nelaiemes gadījumā prot izsaukt atbildīgos dienestus.

Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni

Nosaukums	Īss raksturojums	Norises plānojums
Darbs ar masu medijiem	<p>Skolotājs piedāvā izglītojamiem kādu no mediju sniegtajām informācijām uzdevumu veikšanai. Masu mediji veido izglītojamo redzesloku vēl vairāk nekā izglītības sistēma. Svarīgi izglītojamiem ir iemācīties saprast mediju valodu, pasniegto realitātes atspoguļojumu, saprast atspoguļoto notikumu cēloņus, atpazīt piedāvātās informācijas mērķus.</p> <p>Izglītojamie mācās izteikt savu viedokli par informāciju TV, radio, avīzēs, žurnālos utt. Nozīmīgi iekļaut arī filmu skatīšanos, lai mācītos tās vērtēt.</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Skolotājs ir rūpīgi saplānojis uzdevumus pirms atbilstošām aktivitātēm. Sagatavo izglītojamus, piemēram, filmas tematikai, pastāsta par jautājumiem, kurus uzdos pēc filmas skatīšanās, kam jāpievērš uzmanība, skatoties filmu.</p> <p><u>Analīze.</u> Izglītojamie atbilstoši izvirzītājiem uzdevumam veic kritisku skatīšanos/ klausīšanos vai skatīšanos. Iegūst informāciju – analizē, veido jautājumus vai atbild uz jautājumiem.</p> <p><u>Saruna.</u> Tiek apspriesti izglītojamo veiktie uzdevumi, viņu secinājumi par uztverto un saprasto.</p>
Diskusija	<p>Diskusijā tiek izpētīta un apspriesta kāda problēma/ jautājums, lai tās dalībniekiem veidotos sava attieksme pret piedāvāto tematu.</p> <p>Senāk tika uzskatīts, ka diskusijas uzdevums ir atrast “objektīvo patiesību”, tagad tā ir, drīzāk, argumentācijas pārbaude par kādu tēmu un savas spriestspējas uzlabošana. Tā ir mācīšanās, izmantojot dialektiski pretstatītas tēmas vai pozīcijas, starp kurām izglītojamiem jāizlemj pēc iepriekš norunātiem spēles noteikumiem. Izglītojamie cenšas izprast un pieņemt citu viedokli, mācās skaidri un precīzi formulēt savu viedokli.</p> <p>Diskusija ir sadarbība grupā un sekmē izglītojamo komunikācijas prasmes, taču tik pat nozīmīga tā ir paškompetences attīstīšanai, piemēram, ir jāapgūst prasme pārvarēt bailes, nedrošību sevī, runājot auditorijai. Galvenie izglītojamo uzdevumi diskusijā: skaidri izteikt savas domas; ieklausīties citos, izprast citu viedokli, uzņemties atbildību.</p> <p>Diskusijas metode sekmē apgūt būtiskas vērtības: brīvību (katrs dalībnieks var</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Tiek izlemts, kam, kad, kur, ar ko, par ko ir jādiskutē, kāds būs diskusijas veids, kādi būs diskusijas noteikumi.</p> <p><u>Tēžu izstrādāšana.</u> Tiek izvirzītas, izstrādātas diskusijas tēzes.</p> <p><u>Argumentēšana.</u> Notiek diskusija- vispirms pamatojošus un atspēkojošus argumentus izsaka proponenti, pēc tam – oponenti. Vēlāk var iekļaut citus argumentus.</p> <p><u>Novērtēšana.</u> Diskusiju var noslēgt pat ar balsošanu (balsot var pat klausītāji). Izmantojami visi diskusiju veidi: punktētā diskusija; piramidālā diskusija; debates, sniegabumba; plenārdiskusija, 2 cepuru diskusija (vienai un tai pašai personai ir par un pret loma, ko parāda cepuru maiņa.)</p>

	<p>piedāvāt savu domu, ideju, viedokli; vienlīdzību (vienmēr tiek uzklausi visi viedokļi); cieņu pret cilvēku (var apstrīdēt viedokli, nevis pašu cilvēku; tiek respektēts katra dalībnieka viedoklis).</p>	
Drāmas metode	<p>Tā tiek uzskatīta par instrumentu, kas palīdz attīstīties ikvienam cilvēkam, veikt vingrinājumus dzīves mākslā, atklājot sevi un savus uzskatus.</p> <p>Drāmas metode ietver trīs būtiskas pakāpes: 1) paplašināt zināšanas par sevi (ietvertas zināšanas par savu ķermeni, savām spējām, savu “es”); 2) paplašināt zināšanas par citiem, par konfliktu risināšanu (mēģina saprast citus – klasesbiedrus, ģimeni, skolotājus utt., iemācīties viņos klausīties un sazināties); 3) paplašināt zināšanas par sabiedrību (kā sabiedrība darbojas, ko tā prasa no indivīda). Šī metode aptver maņu un koncentrēšanās vingrinājumus, runu, dziesmas, izteikšanās vingrinājumus, vienkāršas improvizācijas, ritmiku.</p>	<p>Piemēram, uzdevums “Krēsls” (sekmē koncentrēšanās spējas): izvēlas kādu krēslu/priekšmetu, manipulē ar to – izspēlējot dažādas objekta pozīcijas un iekļaujot tajā citus dalībniekus. <u>Sagatavošanās/iejušanās.</u> Krēsls tiek nolikts klases vidū un uzsākta diskusija par krēsla pielietošanas iespējām. (Tiek aicināti apzināties savu emocionālo noskaņojumu un koncentrēties.) <u>Spēle.</u> Katrs izglītojamais pēc kārtas paņem krēslu un parāda, kā vēl varētu izmantot krēslu (apgāž krēslu ar kājām gaisā un iedomājas, ka tā ir dzimšanas dienas torte un nopūš 4 svecītes.</p>
Klases pārrunas	<p>Pārrunās izglītojamie tiek iesaistīti kā sociāli vienlīdzīgi, atbildīgi klases dalībnieki. Skolotājs ir grupas vadītājs. Grupas pārrunas palīdz izglītojamiem saprast sevi un citam citu, kā arī vērtēt savu motivāciju un uzskatus, palīdz izpētīt un saprast problēmas, kā tās risināt savā klasē un skolā. Klases pārrunas stimulē bērnus klausīties citos, palīdzēt citiem. (Dalīta atbildība.) Pārrunās tiek noteikti grupas likumi un sekas.</p>	<p><u>Ievada saruna.</u> Rosina izglītojamo interesi par tematu un sagatavo viņus pārrunām. Tas parāda izglītojamo vispārējo attieksmi pret šo tēmu. <u>Izzināšana.</u> Izglītojams izsaka savas domas un izjūtas par tēmu, atbildot uz jautājumiem (sākumā tie ir vispārīgāki, pēc tam kļūst arvien konkrētāki). Tā ir iespēja bērniem izpaust savas problēmas, apzināties tās un salīdzināt savu pieredzi ar citiem. Tiek veicināta jauna izzinoša un emocionāla mācīšanās. Tiek saredzēti citu uzskati un domas, tiek domāts par citiem, nevis par sevi. Skolotājs palīdz bērniem iegūt izpratni par doto tēmu. <u>Darbība.</u> Konkrētu ideju meklēšana, kā risināt</p>

		<p>jautājumus, kas sagādā izglītojamiem problēmas. Tiek uzsvērtas specifiskas uzvedības pārmaiņas. Izglītojamie piedāvā veidus, kā tikt galā ar noteiktu problēmu (bērni vairāk ieklausās savu vienaudžu padomos!).</p> <p><u>Noslēgums.</u> Kopsavilkums un iespēja izglītojamiem pateikt, ko viņi ir apzinājušies.</p>
Klases sanāksmes - Riņķa laiks	<p>Klases ikdienas notikumi prasa to kopīgu apspriešanu. Tas ir laiks/iespēja, kad spriest par attiecībām, vienādajām tiesībām, draudzību, taisnīgumu u.c. Šajā laikā izglītojamie var izziņāt savu pieredzi un apzināties savu individualitāti. Tā ir arī iespēja mācīties sadarbību un attīstīt spēju spriest, respektējot morāles normas, gatavību izturēties un rīkoties atbildīgi. Sekmē sociāli pieņemamu uzvedību, kas balstās uz izpratni, kāpēc šāda uzvedība ir vēlama, pareiza un nepieciešama. Tā ir iespēja regulāri nodrošināt iespēju apspriest to, kas izglītojamajos satrauc, apsvērt un pārrunāt problēmas, izstrādāt risinājumus, darbības plānus. (Sanāksmes norise ir tikpat svarīga kā saturs!)</p>	<p><u>Sanāksmes sākums</u> – iesildīšanās spēles, vingrinājumi. Izglītojamie sēž aplī (tiek nodrošināts savstarpējs redzes kontakts). Sākumā nepieciešams atgādināt par pamatlikumiem: nevienam nav tiesību otru pazemot; neviens nedrīkst cita vārdu lietot negatīvā nozīmē; visiem ir jāklusās ikviens runātājs; ikvienam tiek dota iespēja runāt. Spēles sanāksmes sākumā domātas, lai mazinātu spriedzi vai arī lai palīdzētu koncentrēties, nomierināties un darboties mērķtiecīgi.</p> <p><u>Atklāta saruna.</u> Sanāksmes struktūra vienmēr ir līdžīga, mainās tikai tās saturs. Sarunas laikā var dot kādu priekšmetu izglītojamiem, kas nosaka, kam un kad ir tiesības runāt. 44 Skolotājs var ierosināt par kādu noteiktu tematu vienu teikumu, kuru visi turpina, piemēram, “Man vajadzīga palīdzība, jo es...”</p>
Mape	<p>Mapē tiek iekļauta izglītojamā izveidota pašaudzināšanas programma kādam noteiktam laika posmam un piezīmes, kritisks pašnovērtējums par programmā izvirzītajiem sasniegtajiem/nesasniegtajiem kritērijiem. Izglītojamais pats veido šo mapi, izvēloties, kādu informāciju vēlas tajā iekļaut. Skolotājs plāno individuālas sarunas ar izglītojamo, lai pēc noteikta</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Tiek pārrunāts par izglītojamo vajadzībām sevi izziņāt un izvēlēties mērķus sevis pilnveidošanai. Tiek izstrādāta programma, kā var īstenot savus nodomus.</p> <p><u>Mapes veidošana.</u> Tiek precizēts, kādu informāciju par izglītojamo ietvers mapē, kā analizēs sevi un savus</p>

	<p>perioda varētu kopīgi izvērtēt gan sasniegtos rezultātus, gan problēmas, kas radušās. Tas veicina pašizpēti, pašanalīzi, pašregulāciju.</p>	<p>sasniegumus. Šajā posmā skolotājam nepieciešams īpaši atbalstīt katru skolēnu, lai attīstītu izglītojamo pašanalīzes un pašnovērtēšanas prasmes.</p> <p><u>Analīze un novērtēšana.</u> Individuālajās sarunās ar izglītojamiem sekmē viņu izpratni: kā, kad, kur, kāpēc es tā domāju un rīkojos. Rezultātā top atkal jauna programma vai papildinājumi iepriekš veidotajai programmai.</p>
<p>Projekta metode</p>	<p>Izglītojamie tiek iesaistīti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) izpētes projektos, kuru mērķis – iegūt un sistematizēt informāciju vai noskaidrot, izzināt kādu problēmu; 2) darbības projektos, kuru mērķis – veikt reālas, praktiskas, konkrētas izmaiņas klases, skolas, vietējās sabiedrības mērogā. <p>Tie ļauj izglītojamam līdzdarboties nozīmīgu problēmu risināšanā un apgūt prasmi pieņemt atbildīgus lēmumus.</p> <p>Projekta metode nodrošina bērna pamatvajadzības, kas ir svarīgas viņu personības attīstībai: būt pieņemtam, būt piederīgam savai klasei; būt līdzatbildīgam; iemācīties jaunu pieredzi, izteikt sevi, piedalīties un apliecināt sevi.</p>	<p><u>Projekta iniciatīva.</u> Skolotājs vai kāds no izglītojamiem ierosina projektu – ir ideja, kāds ievērbas cienīgs pasākums, darbības vēlme utt. (Jebkuras dzīves parādības var kļūt par projekta iniciatīvu!) Svarīgākais – lai izglītojamie varētu brīvi izteikt savas domas.</p> <p><u>Iniciatīvu sistematizācija.</u> Izglītojamo radušās idejas tiek kopīgi analizētas (iepriekš vienojas par formu, kādā to darīs). Šis posms beidzas ar projekta skici – jomu, kurā izglītojamie turpmāk darbosies. Tā nav jāapraksta detalizēti, iezīmē tikai galvenos elementus. Piemēram, vienojas, ka semestra laikā katrā klases stundā strādās ar informāciju par to, kā var izvēlēties un sasniegt dzīves mērķus.</p> <p><u>Darbības jomu kopīga attīstīšana.</u> Izveidojas projekta plāns – tiek nolemts, ko, kurš, kā dara un arī kāpēc kāds kaut ko dara.</p> <p><u>Realizācija.</u> Aktivitātes darbības jomā, projekta realizācija. Projekta norise ir atkarīga gan no grupas iekšējās struktūras, gan ārējiem nosacījumiem – telpas, laika un</p>

		<p>citiem resursiem. Realizācijas laikā tiek iekļauts “plānots laiks”, kad tiek pārrunāts sasniegtais, problēmas, meklēti jauni risinājumi.</p> <p><u>Projekta noslēgums.</u> Skolēni grupā apspriež projekta rezultātu (tāpat kā projekta iniciatīvu). Tiek izvērtēta grupas sadarbība: kā tika ievērota vienošanās, kuras darbības vēlmes īstenojās/ neīstenojās utt.</p>
Sarunas mazās grupās	<p>Izglītojamie sarunās apmainās ar viedokļiem, vērtējumiem un pieredzi. Ikviens grupā izsaka savu viedokli un gūst informāciju no citiem. Sarunām skolotājs izvirza noteiktus uzdevumus un noteikumus. Par sarunas tēmu var kļūt arī paši spēles noteikumi. Sarunas attīsta komunikatīvās prasmes.</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Tiek izveidotas grupas un vienojas par sarunas tēmu un noteikumiem.</p> <p><u>Saruna.</u> Novērtēšana/refleksija. Analizē gan sarunas norisi, gan sarunas rezultātus.</p>
Simulācijas spēles	<p>Izglītojamie iejūtas lomās un darbojas iedomātā vidē. Tipiskākie uzdevumi ir atrast, pamatot un prezentēt savu lēmumu un risinājumu specifiskās situācijās. Sarežģītas ir tās situācijas, kurās izglītojamiem nepieciešams izmantot apjomīgas fona zināšanas, lai varētu iejusties lomā. Pedagoģs palīdz izglītojamiem izpētīt problēmsituācijas aspektus un salīdzināt alternatīvos viedokļus. Tas sekmē izglītojamiem arvien skaidrāk apzināties savu viedokli, savu reakciju – izprast savu uzvedību un rīcību. Īpašu audzinošo efektu gūst, ja tiek izmantoti fakti, kas ilustrē sociālās problēmas un tiek nodrošināta situācija, ka izglītojamie atklāti var izteikt savu viedokli. Simulācijas spēles var palīdzēt skolēniem apzināties personas vērtības un uzvedību, apgūt personu savstarpējo attiecību problēmu risināšanas stratēģijas. Tās sekmē empātijas attīstību – spēju just līdzīgu citu emocijām, pārdzīvojumam, iejusties otra cilvēka situācijā un to saprast.</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Nepieciešams precīzi analizēt vides iezīmes, lai šo situāciju varētu atveidot pēc iespējas tuvāk realitātei. Izglītojamie tiek ievadīti situācijā/problēmā. Parasti tiek piedāvātas kompleksas situācijas, un skolēni iepazīstināti ar spēles nosacījumiem.</p> <p><u>Spēles sagatavošana.</u> Izglītojamie analizē un sadala lomas. Vienojas par spēles variantu, iejūtas problēmsituācijā un lomā.</p> <p><u>Spēle.</u> Skolēni vai nu pa vienam vai grupās veic spēles darbības.</p> <p><u>Novērtēšana.</u> Spēles problēmsituācijas tiek attiecinātas uz pašreizējo dzīves pieredzi un tās problēmām, tiek analizēti rīcības vispārējie principi. Nepieciešams izvērtēt veiksmes un neveiksmes, kā arī spēles norises kvalitāti. Iespējams izmantot visdažādākos veidus: lomu</p>

		spēles, plānošanas spēles, lietišķās spēles; personu simulācija; likumu spēles, datorsimulācijas.
Situāciju analīze	Izglītojamie individuāli vai grupās strādā ar materiāliem par kādu situāciju/gadījumu. Izglītojmo uzdevums ir atrast, pamatot un pēc tam prezentēt lēmumus un risinājumus katram konkrētajam gadījumam, salīdzināt tos ar reālām situācijām dzīvē. Dažādu situāciju analīze ļauj risināt reālus (vai reālajai dzīvei tuvus) notikumus klasē, ģimenē, skolā, sabiedrībā.	<p><u>Sagatavošanās.</u> Ir izveidots situācijas apraksts. Tiek sagatavoti materiāli (laikraksti, žurnāli, literārie darbi, video un audio materiāli) un izglītojamie tiek ierosināti konkrētai tēmai/uzdevumam.</p> <p><u>Analizēšana.</u> Skolēni interpretē situāciju un cenšas iegūt vēl papildus informāciju par situāciju. (Kādi faktori sekmēja notikumu attīstību? Kāds bija notikuma iemesls? Vai rīcība varēja būt citāda? Kāda?).</p> <p><u>Izstrādāšana.</u> Var izveidot grupas, lai salīdzinātu problēmu interpretācijas, pārbaudītu risinājumu iespējas un izdarītu secinājumus.</p> <p><u>Izvērtēšana.</u> Tiek prezentēti rezultāti (lēmumi, rīcības plāns, ieteikumu pakete utt.) un diskutēts par atsevišķiem risinājumiem. Beigās tiek izlemts par vienu risinājumu.</p> <p><u>Pielietošana.</u> Tiek salīdzināts atrastais risinājums ar dzīvē pieņemtajiem lēmumiem.</p> <p>Iespējamie varianti: novērtēšanas gadījums; izlemšanas gadījums; informācijas gadījums; problēmas atrašanas gadījums; problēmas risināšanas gadījums; izpētes gadījums; pastkastītes gadījums.</p>
Spēles	Spēles pilda vairākas funkcijas: veicina izglītojamo izziņas spēju attīstību; stimulē radošo procesu; palīdz attīstīt sadarbības prasmes, veidojot iecietīgu attieksmi pret citiem tās dalībniekiem; veicina spriedzes mazināšanos grupā, ļauj gūt pozitīvas emocijas un gandarījumu par veiksmīgu darbību.	<p><u>Sagatavošanās.</u> Tiek izvirzīts mērķis, motivēti izglītojamie, iepazīstināti ar noteikumiem un lomu pieņemšana.</p> <p><u>Spēles norise.</u> Nepieciešams nodrošināt visu spēlētāju aktīvu līdzdarbību un līdztiesību, spēles noteikumu ievērošana.</p>

		<p>Jārūpējas par pozitīvu emocionālo fonu</p> <p><u>Spēles noslēgums.</u> Darbības un rezultātu izvērtēšana. Analīzi nepieciešams veikt pašiem spēles dalībniekiem. Piemēram, spēle “Draudzības koks”: skolotājs iestāda “koku” puķu podā, pie tā zariem piestiprina lapiņas ar uzdevumiem, kuras katru rītu (apmēram vienu nedēļu) paņem ikviens klases skolēns un dienas laikā to izpilda (Pasaki šodien A. kaut ko ļoti labu..) Šī spēle var palīdzēt skolēniem mācīties otrā cilvēkā pamanīt pozitīvo, par to priecāties.</p>
<p>Vizualizācija</p>	<p>Izglītojamie izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus: domu kartes, shēmas, zīmējumus utt.</p>	<p><u>Sagatavošanās.</u> Lai izglītojamie iedziļinātos tēmā, skolotājs sagatavo kādu “iesildīšanās uzdevumu”, piemēram, tematam par vidi klasē, tie var būt nepabeigti teikumi, kurus pabeidz katrs skolēns individuāli: mūsu klasē ir veiksmīga...; mūsu klasē es gribētu mainīt...utt.</p> <p><u>Vizualizēšana.</u> Grupa veido kolāžu par sociālo vidi klasē, vērtējot savstarpējās attiecības. Izdomā kolāžas nosaukumu.</p> <p><u>Novērtēšana.</u> Skolotāja kopsavilkums par vērojumiem kolāžas veidošanas laikā. Kolāžas tiek piestiprinātas klasē pie sienas un skolēni pārrunā, kāda ir darba pamatdoma.</p>